

WHAT DO TEACHERS NEED TO DO TO AVOID BEING DISADVANTAGED IN THE FACE OF THE DEVELOPMENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE?

Do Thi Thanh Huong

Thuong Mai University

ROR: <https://ror.org/021s58p89>

Email: huong.dtt@tmu.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-1708-1393>

Article History

Received: 11/9/2025
Reviewed: 05/10/2025
Revised: 22/10/2025
Accepted: 23/11/2025
Released: 30/12/2025

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i4.a63>

Abstract:

The rapid development of artificial intelligence (AI) in recent years has raised concerns about its potential for automation and replacement of a range of professions. While AI has demonstrated its ability to solve many complex societal problems, education remains one of the least vulnerable sectors. Even as machines and technology become increasingly intelligent and sophisticated, they cannot surpass the greatness of a true educator in the classroom. However, not every teacher achieves that greatness upon entering the classroom. This article focuses on analyzing the fundamental skills teachers need to demonstrate their importance and irreplaceability to AI.

Keywords: Artificial intelligence; AI development; Teacher; Teacher in the digital age.

1. Đặt vấn đề

Với cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, AI đã đạt được bước tiến rất xa. Không thể phủ nhận sự bùng nổ với nhiều đột phá của AI ở thời điểm hiện tại. Một số thuật toán AI đã vượt qua khả năng của chuyên gia. AI và các thuật toán ngày càng phức tạp đang dần hiện hữu ở mọi lĩnh vực trong cuộc sống của con người. Cuộc sống cá nhân và sự phát triển xã hội bị chi phối ngày càng nhiều bởi các thuật toán và AI, trong đó bao gồm những công nghệ phổ biến hiện nay như điện thoại thông minh, hệ thống điều khiển giao thông và các công cụ tìm kiếm trên Internet; thị trường tài chính cũng phụ thuộc vào các thuật toán cao cấp và phức tạp mà bất kỳ chuyên gia nào cũng khó có thể hiểu đầy đủ; xe không người lái không còn là khoa học viễn tưởng và xe tự lái sẽ có sẵn trên thị trường trong tương lai gần. Ngoài tiết kiệm thời gian để tập trung làm việc hoặc thư giãn, một lợi thế thứ hai cho những chiếc xe không người lái là nâng cao an toàn khi lái xe. Rất nhiều mạng sống có thể được cứu mỗi năm, bởi những chiếc xe không người lái đã an toàn hơn đáng kể so với các phương tiện do con người điều khiển; Thực tế là công nghệ AI hiện tại có thể hỗ trợ y tế và chẩn đoán chính xác hơn so với bác sĩ, nhờ các suy luận thống kê vượt trội so với đánh giá lâm sàng của các chuyên gia con người trong hầu hết các trường hợp.

Với những thành công gần đây trong lĩnh vực AI, sáng tạo Robot, những công việc phức tạp đòi hỏi trí thông minh cao cũng có thể được tiếp quản toàn diện bởi máy móc. Giáo dục cũng là một lĩnh vực có nhiều biến đổi dưới tác động của AI. Với AI, quá trình giáo dục đạt hiệu quả tốt hơn do cá nhân hóa dạy học và ứng dụng hóa tài liệu học tập. Việc đưa Robot vào sử dụng trong dạy học có thể trở thành một giải pháp hiệu quả về mặt chi phí đối với các trường đang gặp khó khăn về tài chính, bởi Robot không yêu cầu trả lương, chăm sóc sức khỏe hoặc lương hưu... Với xu thế này, Robot AI sẽ thay thế cho giáo viên, nếu chúng ta không thể làm rõ được tại sao con người quan trọng hơn Robot. Cá nhân hóa học tập không khó - Nếu bạn có AI trợ giúp!

Cá nhân hóa học tập không còn là điều xa vời khi AI ngày càng phát triển. Brisk Teaching là một trong những công cụ hỗ trợ giáo viên tốt nhất hiện nay, giúp điều chỉnh bài giảng theo trình độ của từng học sinh, tối ưu hóa thời gian soạn giáo án và tự động hóa quá trình đánh giá.

2. Ưu thế của trí tuệ nhân tạo so với giáo viên

Trong bối cảnh chuyển đổi số của giáo dục hiện nay, AI nổi lên như một công cụ tiềm năng mang lại nhiều ưu thế so với các phương pháp giảng dạy truyền thống, đặc biệt là trong việc cá nhân hóa trải

nghiệm học tập và tối ưu hóa hiệu quả chi phí.

AI cho phép triển khai mô hình giáo dục cá nhân hóa ở quy mô lớn, điều mà một giáo viên khó có thể thực hiện trong một lớp học đông đúc. Hệ thống AI có khả năng dành thời gian và sự quan tâm riêng biệt cho từng sinh viên, cho phép họ học theo tốc độ và phong cách của riêng mình. Cụ thể, AI sẽ liên tục đánh giá phản ứng của người học để điều chỉnh nội dung, trình tự học tập, cũng như xác định thời điểm phù hợp để chuyển đổi chủ đề. Hơn nữa, AI cung cấp khả năng gần như vô hạn trong việc xác định điểm mạnh, sở thích của học sinh và dựa trên đó, phân bổ tài liệu học tập phù hợp. Những học sinh có năng lực vượt trội có thể được giao thêm các nhiệm vụ nâng cao, trong khi những học sinh gặp khó khăn sẽ nhận được sự hỗ trợ kịp thời và chuyên biệt. Thông qua việc phân tích hành vi của học sinh (ví dụ: các thao tác nhấp chuột, thời gian xem tài liệu, loại lỗi thường mắc phải, thậm chí thời điểm trong ngày đạt hiệu suất học tập tốt nhất), các thuật toán AI có thể thiết kế các kế hoạch học tập cá nhân hóa nhằm tối ưu hóa kết quả học tập của từng cá nhân.

Các hệ thống AI đóng vai trò như kho lưu trữ thông tin khổng lồ, tổng hợp dữ liệu từ nhiều nguồn trên toàn cầu và được cập nhật liên tục. Điều này mang lại lợi thế đáng kể so với kiến thức và trí nhớ hữu hạn của con người. Robot AI có thể truy cập và cung cấp thông tin chính xác, đầy đủ cho học sinh ngay lập tức, ngay cả khi câu trả lời không có sẵn trong bộ nhớ ban đầu, thông qua khả năng tìm kiếm và tổng hợp thông tin từ Internet. Đặc biệt, trong các nhiệm vụ đòi hỏi sự phân tích dữ liệu thuần túy và tính toán chính xác, AI thể hiện ưu thế vượt trội về tốc độ và độ chính xác so với con người.

Việc triển khai Robot giảng dạy được xem là một giải pháp tiềm năng để tối ưu hóa chi phí trong giáo dục. Robot không yêu cầu các khoản chi phí liên quan đến lương bổng, bảo hiểm y tế hay lương hưu. Chúng cũng có độ tin cậy cao, không bị ảnh hưởng bởi các yếu tố chủ quan như định kiến chủng tộc hoặc giới tính, vốn có thể tác động đến quá trình truyền đạt kiến thức và kỳ vọng. Đối với các cơ sở giáo dục đang đối mặt với áp lực tài chính do giảm nguồn thu học phí và gia tăng chi phí, việc xem xét thay thế một phần giảng viên bằng máy móc đa năng, có chi phí vận hành thấp, không bị giới hạn bởi thời gian làm việc và có khả năng phản hồi nhanh chóng có thể là một giải pháp đáng cân nhắc.

Mặc dù AI mang lại nhiều ưu điểm, nhưng cần lưu ý rằng, nhiều trường đại học, bao gồm cả ở Vương quốc Anh, vẫn ngần ngại trong việc thay thế hoàn toàn giảng viên bằng máy móc. Điều này xuất phát từ nhận định rằng, vai trò của giảng viên không chỉ giới hạn ở việc truyền đạt kiến thức, mà còn bao gồm nhiều chức năng khác trong lớp học mà AI chưa thể thay thế được. Tuy nhiên, AI cũng có thể đóng vai

trò hỗ trợ đắc lực cho giáo viên. Công cụ này có khả năng hỗ trợ giáo viên tạo ra các bài giảng, bài tập và tài liệu học tập có khả năng tùy chỉnh cao, hoặc hoạt động như một "trợ lý ảo" giải đáp các câu hỏi thường gặp cho học sinh. Ngoài ra, AI còn là kênh thông tin hữu ích giúp giáo viên điều chỉnh nội dung và tốc độ học tập dựa trên hiệu suất của từng người học, phân tích dữ liệu để dự đoán xu hướng học tập và phục vụ các yêu cầu quản lý của nhà trường.

Với những phân tích trên, liệu việc tích hợp AI vào giáo dục có thể giúp nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập mà vẫn duy trì được vai trò thiết yếu của người giáo viên?

3. Năng lực giáo viên cần bồi dưỡng để không bị thay thế bởi AI

AI không thể thay thế cho giáo viên ở trong lớp học vì vai trò của một giáo viên không chỉ là dạy, họ còn đang chăm sóc các học sinh trong lớp, phát hiện ra những người gặp khó khăn và hỗ trợ họ khi cần thiết. Ngược lại, dựa trên các tín hiệu xã hội nhạy cảm về việc cần sự giúp đỡ của học sinh không phải là điều mà Robot làm tốt.

Giáo viên còn có vai trò kết nối học sinh này với học sinh khác. Con người thích học theo nhóm và họ thích học hỏi từ người khác. Robot sẽ không bao giờ có thể phù hợp với con người về khía cạnh này. Trong lớp học, các cá nhân cần cảm thấy thân thuộc và có những kết nối có ý nghĩa, đó là những thứ mà máy móc không thể cung cấp, bởi thực tế là, càng nhiều người kết nối với công nghệ, họ càng bị ngắt kết nối (về thể chất) với người khác.

Một yếu tố khác khiến Robot không thể thay thế giáo viên, đó là khả năng truyền cảm hứng. Một giáo viên, hay thậm chí một người bất kỳ nào đó, có thể kích thích, nuôi dưỡng sự tò mò của bạn, nhưng máy tính không thể làm được điều đó theo cách mà một người có thể làm. Một giáo viên thực thụ không chỉ truyền đạt chân lý, họ phải tạo ra một khát khao kiến thức và dạy học sinh cách làm dịu cơn khát khao tri thức đó. Học sinh sẽ cần giáo viên để bồi dưỡng các kỹ năng tư duy bậc cao, mà chỉ giáo viên mới có thể cung cấp. Họ có những câu hỏi cần được trả lời bởi con người. Họ cũng cần sự ấm áp, khuyến khích và quan tâm cá nhân. Họ cần học các kỹ năng xã hội chỉ con người mới có thể dạy như tư duy phê phán, giao tiếp, hợp tác, giải quyết vấn đề, kinh doanh... Giáo viên không chỉ hỗ trợ và đánh giá học sinh về trình độ kỹ năng và kiến thức cơ bản - giáo viên tạo ra các tình huống để học sinh làm việc cùng nhau và hợp tác. Những bài học này cho phép sinh viên áp dụng những gì họ đang học vào cuộc sống hàng ngày của họ.

Với sự hỗ trợ đắc lực của AI, dạy học ngày càng phát triển theo hướng cá thể hóa. Chúng ta không phủ nhận ưu điểm của cách dạy này, nhưng cũng có mặt trái của nó. Sẽ là không thực tế khi đưa học sinh vào

lớp học dựa trên phong cách học tập của chúng vì thế giới không hoạt động như thế bên ngoài lớp học.

Nếu giáo dục chỉ nói đến vấn đề đúng - sai, AI có thể vượt xa một giáo viên, bởi giáo viên là con người và dễ mắc sai lầm; khi giáo dục chỉ dựa trên những con số và phân tích thuần túy, một Robot sẽ làm với độ chính xác cao hơn và nhanh hơn một người bình thường. Nhưng nếu chúng ta hướng đến một nền giáo dục toàn diện tập trung vào sự sáng tạo của học sinh, sự hài lòng về mặt xã hội và tình cảm, thì giáo viên sẽ chiến thắng Robot. Chúng ta không thể từ chối sức mạnh của công nghệ trong giáo dục, nhưng không đến mức nó thay thế hoàn toàn giáo viên. Robot sẽ được sử dụng trong các lớp học như là công cụ học tập, chứ không phải với vai trò của giáo viên. Giảng dạy theo nghĩa là một hoạt động sáng tạo, sâu sắc, hợp tác, làm giàu tâm hồn của con người chỉ có thể được đảm nhận bởi con người, chứ không thể bởi AI.

Như vậy, sự khác biệt mạnh mẽ nhất giữa sinh vật sống và AI là trí tuệ cảm xúc. Có được trí tuệ cảm xúc, giáo viên có thể xử lý được những tình huống phức tạp trong giảng dạy mà Robot AI không thể làm được. Trí tuệ cảm xúc là năng lực nhận biết các cảm xúc, đánh giá các cảm nhận liên quan đến cảm xúc, hiểu rõ thông tin của cảm xúc và kiểm soát, điều khiển chúng. Nói một cách đơn giản hơn, trí tuệ cảm xúc liên quan tới những năng lực nhận biết và điều khiển các cảm xúc của mình và của người khác. Để có thể trở thành một giáo viên thực thụ, bản thân họ phải quan tâm đến trí tuệ cảm xúc, đặc biệt là nắm bắt tâm lý của học sinh và tạo động lực tích cực cho học sinh trong quá trình học tập.

Giáo viên thiếu trí tuệ cảm xúc sẽ chỉ biết khiển trách, trừng phạt học sinh, thiếu sự đồng cảm, thậm chí hung hăng đối đầu với học sinh. Những hành vi này xuất phát từ việc họ không có khả năng quản lý cảm xúc của chính mình. Trong nhiều trường hợp, việc thiếu trí tuệ cảm xúc ở giáo viên làm tăng thêm sự lo lắng khi phải đối mặt với những thách thức như học sinh gặp vấn đề ở nhà, phụ huynh không đến các cuộc họp giữa phụ huynh và giáo viên hoặc phụ huynh quá khắt khe và luôn thắc mắc tại sao con của họ lại xếp hạng thấp trong lớp.

Mỗi ngày, giáo viên đều có thể phải đối mặt với các trường hợp bạo lực xảy ra ở học đường. Trong các tình huống ấy, đòi hỏi giáo viên phải là người có kinh nghiệm trong việc quản lý cảm xúc của các nhóm có vấn đề. Tuy nhiên, việc quản lý cảm xúc của một nhóm có vấn đề bắt đầu bằng việc quản lý cảm xúc của chính giáo viên. Giáo viên không biến thành máy móc khi họ vào lớp, họ cũng không để cảm xúc ngoài cửa lớp. Họ dạy với ước mơ của riêng mình, nhưng cũng với những lo lắng của riêng họ. Quản lý được cảm xúc của mình sẽ giúp giáo viên ngăn ngừa căng thẳng và giúp họ xử lý các tình huống phức tạp trong lớp học mà không ảnh hưởng đến học sinh.

Trí tuệ cảm xúc giúp giáo viên đối mặt với những tình huống căng thẳng nhất định, trong đó hành động của họ có thể tác động đến việc học tập và hạnh phúc của học sinh. Nó không chỉ giúp giáo viên đối phó với những thách thức xảy ra với các nhóm học sinh có vấn đề, lớp học đông đúc, mà còn với các nhóm thiếu động lực. Nhiều học sinh bỏ học vì giáo viên của họ mất nhiệt tình. Giáo viên có nhiều ảnh hưởng hơn chúng ta nghĩ, nên học sinh sẽ có lợi nếu giáo viên của họ thay đổi để tốt hơn. Haim Ginott nói rằng: “Trẻ em như xi măng ướt. Bất cứ điều gì rơi vào họ đều tạo ấn tượng”. Do đó, trí tuệ cảm xúc rất quan trọng đối với giáo viên và đó là yếu tố khiến họ không thể bị thay thế bởi AI trong lớp học.

Để có trí tuệ cảm xúc, giáo viên cần bồi dưỡng năm kỹ năng cơ bản theo trình tự như sau:

- **Hiểu biết về bản thân:** Giáo viên nhận ra cảm xúc của chính mình và cách chúng ảnh hưởng đến suy nghĩ và hành vi của họ, biết điểm mạnh và điểm yếu của bản thân và có sự tự tin.

- **Kiểm soát cảm xúc:** Nó cho phép giáo viên thông trị sự bốc đồng có thể phát sinh trong các tình huống lớp học căng thẳng hoặc hỗn loạn.

- **Khả năng tạo động lực:** Nó giúp giáo viên hiểu làm thế nào để tự tạo động lực cho bản thân, sau đó cho phép họ tạo động lực cho học sinh của họ.

- **Khả năng thấu cảm:** Nó giúp giáo viên giao tiếp với học sinh và hiểu họ. Bởi vì có lẽ học sinh nào không mở sách trong lớp đang ở hoàn cảnh cha mẹ của chúng ly hôn và họ không chú ý đến chúng.

- **Kỹ năng xã hội:** Kỹ năng xã hội liên quan đến các kỹ năng như giao tiếp, hiểu sinh viên và quản lý chúng để làm cho môi trường trong lớp học thuận lợi hơn cho việc dạy và học. Giáo viên liên tục truyền đạt kiến thức mới, nhưng sẽ không có ích gì nếu học sinh gặp khó khăn trong việc tiếp nhận nó. Để có hiệu quả hơn, giáo viên nên cố gắng nhận phản hồi thường xuyên từ học sinh để biết liệu học sinh có thực sự hiểu những gì giáo viên đang cố gắng đưa ra không. Họ có thể thay đổi phương pháp và kỹ năng sư phạm để đáp ứng mong đợi của học sinh. Các giáo viên giỏi về các kỹ năng xã hội cũng chú trọng đến sự khác biệt cá nhân trong học sinh của họ vì nó giúp quản lý chúng theo cách tốt hơn. Một số học sinh chỉ cần khích lệ để học, số khác lại cần giám sát liên tục, sử dụng tối ưu các phần thưởng và đôi khi là hình phạt. Một số học sinh phải được giải quyết bằng sự hài hước, trong khi những học sinh khác có thể phải bị xử lý nghiêm khắc. Hiểu những khác biệt cá nhân này và đối phó với các học sinh khác nhau theo một cách khác nhau có thể làm tăng hiệu quả giảng dạy.

Làm giáo viên không dễ. Tuy nhiên, chúng ta không thể quên rằng, chúng ta là những học sinh nhiều năm trước. Chúng ta đã có những vấn đề của riêng mình và chúng ta đã từng nghĩ rằng, không ai

hiểu mình. Sẽ tuyệt vời thế nào nếu thay vì nhận được ánh mắt chiếu cố từ giáo viên, chúng ta sẽ nhận được sự thấu hiểu và ủng hộ từ họ. Các giáo viên chân chính đồng cảm và chấp nhận người học của họ, sẽ mang lại sự thay đổi tích cực cho người học.

“AI chỉ là công cụ, là một cầu phân trong cuộc sống hiện nay. Do vậy, học sinh, giáo viên cần phải biết, hiểu và sử dụng nó hợp lý. AI không thay thế giáo viên, khi giáo viên ứng dụng chúng vào công việc thì chúng là công cụ mạnh mẽ để chuyển đổi số trong giáo dục”.

4. Kết luận

Trong bối cảnh của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, sự phát triển mạnh mẽ của AI đã mở rộng phạm vi ảnh hưởng tới mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong lĩnh vực giáo dục, AI đã có những tác động tích cực đáng kể và đang thay thế ngày càng nhiều

những nhiệm vụ của một giáo viên trước đây phải làm. Tuy nhiên, vai trò của một giáo viên không chỉ là truyền đạt tri thức tới học sinh, vì vậy, AI không thể thay thế hoàn toàn giáo viên. Nhưng nếu mỗi giáo viên không tự hoàn thiện mình thì họ sẽ bị đào thải. Để khẳng định tầm quan trọng của giáo viên so với các Robot AI cũng như góp phần tích cực trong việc giáo dục học sinh, giáo viên cần bồi dưỡng cho mình trí tuệ cảm xúc, được biểu hiện ở khả năng tự nhận thức, hiểu biết cảm xúc của bản thân; khả năng kiểm soát cảm xúc; khả năng tạo động lực; khả năng thấu cảm và các kỹ năng xã hội. Với những năng lực đó, giáo viên không những nhận biết và điều khiển các cảm xúc của mình, mà còn nhận thức và điều khiển cảm xúc của học sinh, do đó mà hiệu quả giáo dục sẽ cao hơn.

Tài liệu tham khảo

Centre for Social Development, Rhodes University,
Workshop series: *Emotional Intelligence for Teachers*.
Link: [https://www.ru.ac.za/media/rhodesuniversity/content/csd/csd/EQ_manual_book_one_Teachers_\(printable\).pdf](https://www.ru.ac.za/media/rhodesuniversity/content/csd/csd/EQ_manual_book_one_Teachers_(printable).pdf). Thời gian truy cập: 20h ngày 15/11/2019.

The Importance of Emotional Intelligence in Teachers. Link: <https://exploringyourmind.com/importance-emotional-intelligence-teachers/>.

Đăng ngày 09/01/2019.

Nguyễn, L.H.(2019). *Vai trò của trí tuệ nhân tạo trong ngành giáo dục trong tương lai*. Link: <https://giaoducthoidai.vn/the-gioi/vai-tro-cua-tri-tue-nhan-cao-trong-nganh-giao-duc-trong-tuong-lai-3977746-c.html>. Đăng ngày 21/01/2019.

GIÁO VIÊN CẦN LÀM GÌ ĐỂ KHÔNG BỊ LÉP VẾ TRƯỚC SỰ PHÁT TRIỂN CỦA TRÍ TUỆ NHÂN TẠO

Đỗ Thị Thanh Hương

Trường Đại học Thương mại

ROR: <https://ror.org/021s58p89>

Email: huong.dtt@tmu.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-1708-1393>

Lịch sử bài báo

Ngày nhận bài:	11/9/2025
Ngày phản biện:	05/10/2025
Ngày tác giả sửa:	22/10/2025
Ngày duyệt đăng:	23/11/2025
Ngày phát hành:	30/12/2025

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2025.v1.i4.a63>

Tóm tắt:

Sự phát triển vượt bậc của trí tuệ nhân tạo (AI) trong những năm gần đây đã đẩy lên mức lo ngại về khả năng tự động hóa và thay thế một loạt ngành nghề. Mặc dù AI đã chứng minh năng lực giải quyết nhiều vấn đề phức tạp trong xã hội, lĩnh vực giáo dục vẫn được xem là một trong những ngành nghề ít bị tổn thương nhất. Dù máy móc và công nghệ ngày càng thông minh hơn, hiện đại hơn, nhưng chúng không thể đạt được sự vĩ đại hơn một nhà giáo dục đích thực trong lớp học. Tuy nhiên, không phải bất cứ giáo viên nào khi bước chân vào lớp học đều đạt được sự vĩ đại đó. Trong phạm vi bài viết này, tác giả tập trung phân tích những kỹ năng căn bản mà giáo viên cần có để thể hiện mình quan trọng hơn và không thể bị thay thế bởi AI.

Từ khóa: Trí tuệ nhân tạo; Phát triển của trí tuệ nhân tạo; Giáo viên; Giáo viên trong kỷ nguyên số.